

TEMA BILTENA

IZMENJENI I DOPUNJENI NACIONALNI PROGRAM ZA INTEGRACIJU REPUBLIKE SRBIJE U EVROPSKU UNIJU IZ OBLASTI GRAĐEVINSKIH PROIZVODA

Vlada Republike Srbije je na sednici održanoj 24. decembra 2009. godine usvojila tekst izmenjenog i dopunjenog Nacionalnog programa za integraciju u Evropsku uniju (NPI).

U skladu sa zaključkom Vlade od 9. oktobra 2008, kojim je usvojen Nacionalni program integracije u EU (NPI), u septembru 2009. započet je rad na reviziji ovog programskog dokumenta, kojom će biti obuhvaćene u međuvremenu usvojene pravne tekovine Evropske unije, kao i preporuke iz najnovijeg Izveštaja Evropske komisije o napretku Srbije.

Navedenim aktom bilo je predviđeno da se Vladi Republike Srbije do kraja 2009. godine, podnesu predlozi izmena i dopuna Nacionalnog programa, u cilju njegovog usklađivanja sa novim propisima EU i predlozima Evropske komisije u pogledu daljih reformi. Podgrupe Stručne grupe Koordinacionog tela za proces pristupanja Evropskoj uniji su u periodu od polovine septembra do početka novembra 2009. izvršile neophodne promene u ovom dokumentu i svoje priloge dostavile Kancelarija za evropske integracije, koja ih je objedinila i radi uvida javnosti u sadržaj Nacrta izmenjenog i dopunjenog NPI-ija, postavila na svoju Internet stranicu, a pre usvajanje od strane Vlade u decembru 2009. Imajući u vidu aktuelni ekonomski trenutak, važno je napomenuti da se prilikom planiranja reformskih mera, težilo ka tome da one budu primerene postojećim okolnostima.

Izmenjeni i dopunjeni NPI se sastoji iz četiri poglavlja i dva aneksa. Prvo, drugo i treće poglavlje se odnosi na reforme u oblastima obuhvaćenim tzv. „kriterijumima iz Kopenhagena”: politički, ekonomski i kriterijum sposobnosti zemlje da preuzme obaveze iz članstva u Uniji. Ovaj poslednji kriterijum je od ključne važnosti za proces harmonizacije domaćeg pravnog poretka sa pravnim propisima Evropske unije, te su u njemu zakonodavne aktivnosti predstavljene za svaku od tri preostale godine do 2012. Četvrto poglavlje se odnosi na aktuelno stanje i planove u procesu pripreme nacionalne verzije pravnih tekovina EU. Dva aneksa predstavljaju dalju konkretizaciju zakonodavnih aktivnosti za period 2010 – 2012. ovoga puta u formi tabele, u kojoj se navode tromesečja u kojim se planira utvrđivanje predloga zakona ili usvajanje pod-zakonskog akta od strane Vlade ili ministarstva, a takođe se daje broj pravnog propisa sa kojim se vrši usklađivanje, kao i stepen planiranog usklađivanja (delimično ili potpuno). U prvom aneksu su preuzete obaveze predstavljene za svaku instituciju posebno, a u drugom su one date po strukturi NPI-ja.

GRAĐEVINSKI PROIZVODI

U poglavlju koje se bavi sposobnošću preuzimanja obaveza iz članstva u EU, predstavljen je deo koji obrađuje slobodu kretanja roba po delatnostima. U okviru dela koji se odnosi na oblast građevinskih proizvoda, predstavljena su sledeća zakonodavna i institucionalna rešenja, kao i prioriteta u 2010. godini .

Zakonodavni okvir

Donet je novi Zakon o planiranju i izgradnji ("Službeni glasnik RS", br. 72/09). Ovim Zakonom se predviđa donošenje posebnih propisa za građevinske i druge proizvodi koji se koriste prilikom građenja objekata ili izvođenje radova a do donošenja tih propisa odgovornost za određivanje nivoa zahteva u celosti preuzimaju licencirani projektanti.

Institucionalni okvir

Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja je nadležno za ovu oblast. Neophodno je obezbediti podršku projekata tehničke pomoći radi efikasnog transponovanje direktive o građevinskim proizvodima i celovitog uređenja tržišta građevinskim proizvodima.

Prioriteti u 2010. godini

Planira se donošenje sledećih pravilnika:

- Pravilnik o izdavanju tehničkih odobrenja;
- Pravilnik o ocenjivanju usaglašenosti i označavanju građevinskih proizvoda (deklaracija o usaglašenosti i sertifikat o usaglašenosti);
- Pravilnike o energetske svojstvima i načinu izračunavanja toplotnih svojstava objekata visokogradnje ;
- Pravilnik za energetske zahteve za nove i postojeće objekte, kao i Pravilnike za uslove, sadržinu i način izdavanja sertifikata;
- Pored navedenih posebno će se doneti tehnički propisi za: zidane konstrukcije, dimnjake u objektima, drvene konstrukcije, čelične konstrukcije, suhu gradnju.

Da bi se sprečile dodatne prepreke u trgovini koje proističu iz različitih nacionalnih propisa i standarda, usvojen je svojevremeno novi pristup tehničkoj harmonizaciji. Sadržaj direktiva novog pristupa svodi se na definisanje suštinskih zahteva koje proizvodi moraju da zadovolje da bi se našli na tržištu EU. Zbog toga je bitno usvajanje propisa kojima će pravno i institucionalno biti uređeno pitanje građevinskih proizvoda i njihovo stavljanje u promet. Ovim propisima će se u domaći pravni sistem preneti zahtevi evropske direktive 89/106/EEZ.

Direktiva 89/106/EEZ

Direktiva o usaglašavanju zakona, propisa i odredbi upravnih akata država članica EU doneta je sa ciljem da sve članice obezbede uslove da se projektovanje i izvođenje radova u visokogradnji i niskogradnji, na njihovoj teritoriji, izvodi na način koji ne ugrožava bezbednost lica, imovine itd. U smislu ove direktive „građevinski materijal“ znači bilo koji materijal koji je proizveden da služi kao materijal prilikom građevinskih radova u visokogradnji i niskogradnji. Države članice EU dužne su da omoguće nesmetan plasman ovih građevinskih materijala na svom tržištu samo ako su pogodni za određenu upotrebu i zadovoljavaju bitne zahteve ove direktive. (poglavlje I, član 3).

BITNI ZAHTEVI

Bitni zahtevi primenljivi na građevinske radove a koji mogu uticati na tehničke karakteristike nekog materijala navedeni su u Aneksu I (CPD) direktive i po pravilu se odnose na predvidive uslove kao što su:

1. Mehanička otpornost i stabilnost;

2. Zaštita u slučaju požara;
3. Higijena, zdravlje i životna sredina;
4. Bezbednost korišćenja;
5. Zaštita od buke;
6. Ekonomično korišćenje energije i čuvanje toplote;

HARMONIZOVANI STANDARDI I TEHNIČKA ODOBRENJA

Harmonizovani standardi

Prema direktivi 89/106/EEC harmonizovani standard je: standard, odnosno tehnička specifikacija, usvojen od strane Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN) ili Evropskog komiteta za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC). Države članice EU smatraće da su građevinski materijali pogodni za nameravano korišćenje, pod uslovom da su građevinski radovi pravilno projektovani i izvedeni, ako materijali nose oznaku CE. Harmonizovani standardi se razlikuju u odnosu na EN standarde, pre svega u stepenu obaveze koje imaju zemlje članice EU u odnosu na njihovo objavljivanje i povlačenje svih neusaglašenih nacionalnih standarda.

Tehničko odobrenje

Tehničko odobrenje je povoljna ocena pogodnosti nekog materijala za nameravano korišćenje na osnovu dokaza da ispunjava neophodne zahteve u odnosu na planirane građevinske radove u kojima će se materijal koristiti.

Evropsko tehničko odobrenje se može izdati za :

- materijal za koji ne postoji harmonizovan /usaglašen standard, En standard, ni priznati domaći standard.
- kada se materijal značajno razlikuje od usaglašenih ili priznatih domaćih standarda.

Evropsko tehničko odobrenje za neki materijal daje se u nekoj zemlji članici EU po proceduri utvrđenoj u Aneksu II na zahtev proizvođača ili njegovog zastupnika nastanjenog u EU. Evropsko tehničko odobrenje izdaje se na osnovu smernica za određeni materijal ili grupu materijala. Smernice utvrđuju organizacije zadužene za izdavanje tehničkih odobrenja koje odredi zemlja članica EU na osnovu zadataka dobijenih od evropske komisije iz člana 19 CPD direktive.

SERTIFIKAT O USAGLAŠENOSTI

Proizvođač ili njegov zastupnik nastanjen na teritoriji EU odgovoran je za sertifikat (ispravu) kojom se potvrđuje da su materijali usaglašeni za zahtevima za tehničku specifikaciju u smislu člana 4 CPD direktive. Usaglašenost se utvrđuje ispitivanjem ili pružanjem drugih dokaza na osnovu tehničkih specifikacija-metoda za kontrolu usaglašenosti. Sertifikat o usaglašenosti je pouzdana tvrdnja da:

- proizvođač ima uveden sistem kvaliteta i fabričku proizvodnu kontrolu u cilju osiguranja usklađenosti proizvodnje sa odgovarajućim tehničkim specifikacijama ili je pored sistema kontrole proizvodnje u fabrici i telo ovlašćeno za sertifikaciju, uključeno u ocenu i nadzor nad kontrolom proizvodnje i kvaliteta samog materijala.

Ovlašćeno telo može biti : akreditovana laboratorija, kontrolno telo ili sertifikaciono telo. Proizvođač ili njegov zastupnik, ima pravo da stavi oznaku CE na materijal, ambalažu ili na

prateću dokumentaciju, samo u slučaju ako ima sertifikat/ispravu o usaglašenosti i ako je za tu grupu proizvoda sertifikat/ izjava o usaglašenosti predviđena.

ZAKLJUČAK

Oko 75% objavljenih harmonizovanih standarda se odnose na građevinske materijale a ostalih 25% harmonizovanih standarda je iz grupe protivpožarnih sistema. Proizvođači građevinskih materijala kod nas, moraće da usklade karakteristike kvaliteta svojih proizvoda sa harmonizovanim standardima a građevinska operativa svoje radove sa bitnim zahtevima iz direktive CPD 89/106/EEC.

NA osnovu zahteva u eksploataciji proizvođači će morati pored deklaracije o usaglašenosti da daju i opis o primeni svojih proizvoda na određenim mestima u objektima visokogradnje i niskogradnje.

Proizvođače, naučne i stručne organizacije kao i državne organe očekuje veoma naporan i zahtevan posao usvajanja direktiva novog i globalnog pristupa, impementacije harmonizovanih standarda, mernih metoda i postupaka. To podrazumeva i izdvajanje značajnih sredstava za nabavku ispitne opreme, obuku i školovanje kadrova, formiranje ovlašćenih sertifikacionih i kontrolnih tela i laboratorija kao i uspostavljanje kompletne infrastrukture sistema kvaliteta na nivou Srbije, pre pristupanja EU.